

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

PHẠM ANH ĐỨC

**GIẢI PHÁP GIẢM NGHÈO BỀN VỮNG
CHO ĐỒNG BÀO DÂN TỘC THIỂU SỐ
HUYỆN TRẦN YÊN, TỈNH YÊN BÁI**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN, NĂM 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

PHẠM ANH ĐỨC

**GIẢI PHÁP GIẢM NGHÈO BỀN VỮNG
CHO ĐỒNG BÀO DÂN TỘC THIỂU SỐ
HUYỆN TRẦN YÊN, TỈNH YÊN BÁI**

Ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 8.62.01.15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: TS. HÀ QUANG TRUNG

THÁI NGUYÊN - NĂM 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn với đề tài “**Giải pháp Giảm nghèo bền vững cho đồng bào dân tộc thiểu số tại huyện Trấn Yên, tỉnh Yên Bái**” là công trình nghiên cứu khoa học độc lập của riêng cá nhân tôi. Các số liệu có nguồn gốc rõ ràng, kết quả trong luận văn là trung thực và kết luận khoa học của luận văn chưa từng công bố bất kỳ công trình nghiên cứu khoa học nào trước đây.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2019

Tác giả

LỜI CẢM ƠN

Tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn đến Ban Giám hiệu, các giảng viên Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên đã nhiệt tình giảng dạy, truyền đạt kiến thức trong quá trình tác giả theo học tại Trường. Cảm ơn toàn thể cán bộ, nhân viên Trường đã tạo điều kiện thuận lợi nhất cho tác giả trong thời gian học tập và nghiên cứu nhằm hoàn thành chương trình Cao học.

Tác giả Luận văn xin bày tỏ tình cảm trân trọng, sự cảm ơn chân thành, sâu sắc tới **TS. Hà Quang Trung** vì sự tận tình hướng dẫn, giúp đỡ tác giả trong quá trình thực hiện luận văn.

Xin chân thành cảm ơn Thường trực UBND huyện, các cơ quan chuyên môn thuộc UBND huyện Trấn Yên, đồng nghiệp của cơ quan công tác đã tạo điều kiện để tác giả theo học chương trình đào tạo thạc sĩ và hoàn thành bản luận văn được thuận lợi.

Cảm ơn gia đình, những người bạn đã cùng đồng hành, hỗ trợ, giúp đỡ tác giả trong suốt quá trình học tập và hoàn thiện bản luận văn này.

Sau cùng, xin được cảm ơn các Thầy, Cô trong Hội đồng bảo vệ và kính mong nhận được sự quan tâm, nhận xét của các Thầy, Cô để tác giả có điều kiện hoàn thiện tốt hơn những nội dung của luận văn nhằm đạt được tính hiệu quả, hữu ích khi áp dụng vào trong thực tiễn.

Xin trân trọng cảm ơn!

Tác giả

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	v
DANH MỤC BẢNG BIỂU	vi
TRÍCH YẾU LUẬN VĂN.....	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài.....	1
2. Mục tiêu đề tài nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
3.1. Đối tượng nghiên cứu.....	2
3.2. Phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Những đóng góp mới, ý nghĩa khoa học, thực tiễn.....	2
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU	4
1.1. Cơ sở lý luận	4
1.1.1. Một số khái niệm cơ bản.....	4
1.1.2. Nghèo đa chiều.....	9
1.2. Cơ sở thực tiễn	13
1.2.1. Các bài học về giảm nghèo trên Thế giới	19
1.2.2. Các bài học về giảm nghèo Việt Nam.....	22
1.3. Tổng quan các công trình đã nghiên cứu	24
1.4. Bài học kinh nghiệm rút ra về giảm nghèo cho đồng bào DTTS huyện Trần Yên, tỉnh Yên Bái	25
Chương 2. ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	26
2.1. Khái quát về điều kiện tự nhiên, kinh tế, xã hội của huyện Trần Yên, tỉnh Yên Bái.....	26
2.1.1. Điều kiện tự nhiên	26
2.1.2. Kinh tế - xã hội.....	29

2.2. Nội dung nghiên cứu.....	33
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	33
2.3.1. Phương pháp thu thập số liệu thứ cấp.....	33
2.3.2. Thu thập số liệu sơ cấp.....	34
2.3. Phương pháp xử lý số liệu.....	36
2.3.1. Phương pháp phân tích.....	36
2.3.2. Phương pháp so sánh.....	36
2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	36
2.4.1. Nhóm chỉ tiêu phản ánh các nguồn lực và phát triển kinh tế.....	36
2.4.2. Nhóm chỉ tiêu phản ánh thực trạng nghèo đa chiều.....	36
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	38
3.1. Thực trạng công tác giảm nghèo tại huyện Trấn Yên.....	38
3.1.1. Khái quát các chương trình giảm nghèo tại huyện Trấn Yên trong giai đoạn 2016 - 2018.....	38
3.1.2. Kết quả giảm nghèo của huyện Trấn Yên giai đoạn 2016-2018.....	42
3.2. Thực trạng nghèo của các hộ điều tra	46
3.2.1. Thực trạng công tác giảm nghèo của 3 xã nghiên cứu.....	46
3.2.2. Đặc điểm chung của nhóm hộ nghiên cứu	47
3.2.3. Thực trạng nghèo của nhóm hộ điều tra.....	48
3.3. Phân tích các yếu tố ảnh hưởng tới giảm nghèo tại huyện Trấn Yên	54
3.3.1. Nguyên nhân nghèo đói của nhóm hộ điều tra.....	54
3.3.2. Phân tích nguyên nhân ảnh hưởng đến giảm nghèo đa chiều	55
3.3.3. Nguyên vọng của hộ nghèo trong công tác giảm nghèo	57
3.4. Một số giải pháp giảm nghèo bền vững cho đồng bào dân tộc thiểu số tại Huyện Trấn Yên, tỉnh Yên Bái	58
KẾT LUẬN, KIẾN NGHỊ	62
TÀI LIỆU THAM KHẢO	64

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

CC	:	Cơ cấu
CNH-HĐH	:	Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa
DFID	:	Bộ Phát triển Quốc tế - Vương Quốc Anh
DTTS	:	Dân tộc thiểu số
ILO	:	Tổ chức lao động quốc tế
KT-XH	:	Kinh tế - Xã hội
MTTQ	:	Mặt trận Tổ quốc
NN	:	Nông nghiệp
SL	:	Số lượng
SLA	:	Cách tiếp cận Sinh kế bền vững
TH&THCS	:	Tiểu học và Trung học cơ sở
TM	:	Thương mại
TS	:	Thiểu số
UBND	:	Ủy ban nhân dân
WB	:	Ngân hàng thế giới

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 1.1.	Quy định về chuẩn nghèo đói (theo tiêu chuẩn quốc gia).....	7
Bảng 2.1.	Tình hình sử dụng đất của huyện Trấn Yên qua 3 năm (2016 - 2018)	27
Bảng 2.2.	Giá trị sản xuất ngành kinh tế huyện Trấn Yên giai đoạn 2016 -2018	29
Bảng 2.3.	Cơ cấu ngành kinh tế huyện Trấn Yên giai đoạn 2016 -2018.....	30
Bảng 2.3.	Dân số và lao động của huyện Trấn Yên giai đoạn 2016 - 2018	31
Bảng 2.4.	Cơ cấu mẫu điều tra.....	35
Bảng 3.1.	Tình hình đầu tư cho giảm nghèo giai đoạn 2016 - 2018 trên địa bàn huyện Trấn Yên	42
Bảng 3.2.	Tổng hợp hộ nghèo, hộ cận nghèo của huyện Trấn Yên giai đoạn 2016 - 2018.....	43
Bảng 3.3.	Diễn biến hộ nghèo, cận nghèo do thu thấp và do thiếu hụt các dịch vụ cơ bản huyện Trấn Yên	44
Bảng 3.4.	Hộ nghèo theo mức độ thiếu hụt tiếp cận các dịch vụ xã hội cơ bản năm 2018	45
Bảng 3.5.	Thực trạng tái nghèo tại huyện Trấn Yên tỉnh Yên Bái 2016 - 2018	46
Bảng 3.6.	Thực trạng giảm nghèo tại 3 xã điều tra năm 2016 - 2018	47
Bảng 3.7.	Tình hình chung của nhóm hộ điều tra.....	48
Bảng 3.8.	Thực trạng nghèo của nhóm hộ nghiên cứu	49
Bảng 3.9.	Tình hình thu nhập của các hộ điều tra	49
Bảng 3.10.	Thực trạng tiêu chí giáo dục	50
Bảng 3.11.	Thực trạng thiếu hụt tiêu chí y tế.....	51
Bảng 3.12.	Thực trạng thiếu hụt tiêu chí nhà ở	51
Bảng 3.13.	Nguyên nhân thiếu hụt tiêu chí nhà ở.....	52
Bảng 3.14.	Thực trạng thiếu hụt tiêu chí điều kiện sống	52
Bảng 3.15.	Nguyên nhân thiếu hụt tiêu chí điều kiện sống	53
Bảng 3.16.	Thực trạng thiếu hụt tiêu chí tiếp cận thông tin	54
Bảng 3.17.	Nguyên nhân đói nghèo (số phiếu ghi có).....	54
Bảng 3.18.	Quy mô hộ gia đình của nhóm hộ điều tra	55

Bảng 3.19. Nguyên vọng của hộ nghèo trong công tác giảm nghèo57

TRÍCH YẾU LUẬN VĂN

Tên tác giả: **Phạm Anh Đức**

Tên luận văn: *Giải pháp giảm nghèo bền vững cho đồng bào dân tộc thiểu số huyện Trấn Yên, tỉnh Yên Bái*

Ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 8620115

Tên cơ sở đào tạo: Trường Đại học Nông lâm

1. Mục tiêu

Đề tài Giải pháp giảm nghèo bền vững cho đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn huyện Trấn Yên, tỉnh Yên Bái được thực hiện với mục tiêu đánh giá được thực trạng nghèo, giảm nghèo của các hộ đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn nghiên cứu, xác định được nguyên nhân nghèo, từ đó đề xuất được một số giải pháp nhằm giảm nghèo bền vững cho đồng bào dân tộc thiểu số huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn.

2. Phương pháp nghiên cứu

Luận văn sử dụng phương pháp thu thập tài liệu thứ cấp và sơ cấp nhằm đánh giá thực trạng nghèo đa chiều của người dân trên địa bàn huyện Trấn Yên, tỉnh Yên Bái. Đồng thời luận văn sử dụng phương pháp phân tích như thống kê mô tả, so sánh, phương pháp phân tổ, phương pháp nghiên cứu trường hợp để phân tích kết quả về nghèo đa chiều của nông hộ trên địa bàn huyện Trấn Yên, tỉnh Yên Bái.

3. Kết quả nghiên cứu

Trong những năm qua, công tác giảm nghèo được cấp ủy Đảng, chính quyền huyện Trấn Yên coi là nhiệm vụ trọng tâm, trong những năm qua bằng sự nỗ lực cố gắng các mục tiêu, chỉ tiêu giảm nghèo được cải thiện đáng kể. Qua 3 năm 2016 đến 2018, đã giảm được 11,28% số hộ nghèo, hộ nghèo là người DTTS giảm được 6,19%. Phân tích mức độ thiếu hụt các chỉ tiêu tiếp cận các dịch vụ xã hội cơ bản của hộ nghèo trên địa bàn huyện Trấn Yên hiện nay còn rất thấp (0,38%), cụ thể: Trong các chỉ số thiếu hụt chiếm tỷ lệ nhiều là hố xí nhà tiêu hợp vệ sinh (62,64%), diện tích nhà ở (52,75%), sử dụng dịch vụ viễn thông và bảo hiểm y tế (35,16%) so với tổng số hộ do thiếu hụt đa chiều trong toàn huyện. Luận văn đã phân tích và chỉ ra được các nguyên nhân gây ra nghèo tại huyện Trấn Yên đó là: thiếu vốn sản xuất, thiếu đất canh tác, thiếu phương tiện